

Bài gi i thi u ti u thuy t lịch s Ch B NG NGA, ANH HÙNG CHIÊM QU C c a nhà văn cũng là c u SVSQ Khóa 2 H c Vi n CSQG Ngô Vi t Tr ng.

**Đ C “CH B NG NGA, ANH HÙNG CHIÊM QU C”
C A NGÔ VI T TR NG**

Ng i đ c: L i Qu c Hùng

(B i đi m sách đ c gi i thi u

v o ngày Ch Nh t 7 tháng 8, 2011 t i

Stockton Resource Center, Sacramento)

Th a quý anh, quý ch .

Ch B ng Nga! Ch B ng Nga! Có l trong chúng ta khi còn ng i gh nhà tr ng, ít hay nhi u đã nghe tên c a ông vua Chiêm Thành này trong gi s Vi t... Cái tên g i cho chúng ta nh ng trang s v a hào hùng v a bi đát c a m t dân t c mà nay đã b xóa tên trên b n đ . Nh ng đ u v t, di tích c a m t n n văn minh r c r đó ch còn là m t vài tháp c loang l , nh ng t ng đá bám đ y rêu phong, ph i mình trong s ng gió gi a nh ng đám r ng xanh đen, nh ng c n cát hoang v ng đ c mô t qua nh ng v n th n i ti ng c a Ch Lan Viên trong t p “Điều Tàn”:

Đây, nh ng tháp g y mơn vì mong đĩ
Nh ng đĩ n xĩ a đĩ nát dĩ i thĩ gian
Nh ng sông vĩ ng lê mình trong bóng tĩ i
Nh ng tĩ ng chàm lĩ lĩ rĩ rĩn than

Y vỹ mà cách đây mĩ y trĩm năm, nh ng tháp cĩ này đã là chĩng tích cho mĩ t thĩ i oanh liĩ t
cĩ a mĩ t dân tĩ c bi hũng, dân tĩ c Chàm.

Đây, đĩ n các huy hoàng trong ánh nĩ ng
Nh ng đĩ n đài tuyĩ t mĩ dĩ i trĩ i xanh
Đây, chiĩ n thuyĩ n nĩ m mĩ trên sông lĩ ng
Bĩ y voi thiĩng trĩ m mĩ c dĩ o bên thành

Nh ng câu thĩ trên gĩ i lĩ i cho chúng ta hình ĩ nh cĩ a Nàng Mĩ Ê , Huyĩ n Trĩn Công Chúa,
nh ng giai thoĩ i vĩ Chĩ Mĩn, Chĩu Ô, Chĩu Rĩ, Thành Đĩ Bàn, nét quyĩ n rĩ cĩ a nh ng đĩ u
mĩ xa xĩ a cũĩg nhĩ làm ta liĩn tĩĩ ng đĩ n áng vĩn trau chuĩ t cĩ a Lan Khai khi tĩ vĩ chàng
thanh niĩn Chĩ Bĩ ng Nga:

“Khuĩn mĩ t chàng - khuĩn mĩ t ngĩt ba chĩ c tuĩ i, hĩ i gĩ y - đã rĩm mĩ u sĩĩ ng nĩ ng; nhĩ ng, cái
trĩn cao, đĩi mĩ t sĩ c và cĩ p mĩi vĩ ng hĩ n nĩ cĩĩ i vĩ n giĩ cho dung mĩ o ông Hoàng vĩng quĩ c
Chiĩm Thành y mĩ t vĩ khác thĩĩ ng.
Bĩ ng Nga, hĩ n mĩ t thĩng trĩ i lĩ n lĩ i qua nhĩ ng rĩ ng hoang vĩ ng nĩ i dĩĩ Trĩĩ ng Sĩ n vĩ i bĩ
Nam Hĩ i, đã giĩy xĩo lĩn bao nĩ i gian nguy.
Mĩĩ i lĩm năm ĩ n lĩn quĩ ngĩĩ i, chàng, lĩ n y, mĩ i cĩ dĩ p đĩm lĩn hĩ n đĩp tĩĩ ng gĩ i cĩ a Non
sĩng.”

Vĩ thĩ a quý anh chĩ, nhĩn vĩ t đĩ, nhĩa vua đĩ c nhĩ t vĩ nhĩ cĩ a dân tĩ c Chàm đã đĩĩ c nhĩ
vĩn Ngĩ Viĩ t Trĩ ng cĩ hoĩi bĩi làm sĩĩ ng lĩ i trong cuĩ n tĩĩ u thuyĩ t lĩ ch sĩ mĩ i nhĩ t cĩ a ông ,
cuĩ n “Chĩ Bĩ ng Nga, Anh Hũng Chiĩm Quĩ c”.

Trong bài giĩ i thĩĩ u sách hĩm nay, tĩi muĩ n cũĩng quý vĩ đĩĩ m qua cuĩ n tĩĩ u thuyĩ t lịch sĩ này,
vĩ vĩ tĩ a đĩ cĩ a sách là “Chĩ Bĩ ng Nga, Anh Hũng Chiĩm Quĩ c”, tĩi cũĩng xĩn đĩĩ ng thĩ i đĩn
giĩ tĩn chĩ t “anh hũng” cĩ a vĩ vua xĩ Chiĩm nĩ i tĩĩ ng này dĩ a trên nhĩ ng trang sách cĩ a nhĩ
vĩn Ngĩ Viĩ t Trĩ ng.

Thưa quý anh, quý chị,

Trong cuốn tiểu thuyết dày 254 trang gồm 14 chương do Hoàng Linh xuất bản năm 2011, Ngô Việt Trừng đã khái quát tiểu lịch sử nước ta và Chiêm Thành thời vua Trần Anh Tông trải đi mà trọng tâm là cuộc chiến tranh Việt-Chiêm 1360-1390, nghĩa là thời lúc Chử Bội Nga lên ngôi cho đến khi ông tạ thế.

Riêng với Chiêm Thành, tiểu thuyết của Ngô Việt Trừng không chỉ chú trọng đến Chử Bội Nga mà còn dành 90 trang để kể về cuộc hành quân hình thành một minh quân khác của vương triều thời 12 đời nước Chiêm, vị vua trẻ của Chử Bội Nga. Tên ông là Trà Hòa Bội Đệ, con rể của vua Chử A Nan, nhưng ông đã lo sợ Chử Mạnh con ruột của vua Chử A Nan sẽ lên ngôi vua. Sợ dĩ Trà Hòa Bội Đệ lo sợ Chử Mạnh vì ông cho rằng hoàng tử này là một con người nhu nhược, thậm chí ông không thể gánh vác việc nước cũng như thế hệ nối hoài bão của cha mình. Hoài bão đó là: “Phải làm sao nước Chiêm mãi mãi không thuộc ai nữa! Nước Chiêm phải vươn lên, phải hùng mạnh, phải để sức chinh phục mọi cuộc xâm lăng, nhất là phải lấy lại cho được những phần đất cát mà Đệ và Việt đã mất đi từ nhân chúng ta để chiếm đoạt.” (trg 52). Nhưng giấc mộng của ông không thành. Trước khi xuất chinh đánh Đệ và Việt thì một trận dịch hạch bùng nổ đã cướp đi sinh mạng của bao binh lính tinh nhuệ cũng như chính đứa con trai tuấn tú của ông là hoàng tử Đệ Văn. Lực lượng quân số tiêu hao, ông đành gác mộng trả thù và mở đường trở về cho Chử Bội Nga, người em cùng cha khác mẹ của nhà vua. Ông đang trốn tránh sau khi ông đoạt ngôi vua. Chử Bội Nga chấp nhận cuộc sống lưu vong để rồi sau này khi lên ngôi, mới chỉ Trà Hòa Bội Đệ thế hệ nối giấc mộng chinh phạt Đệ và Việt, lấy lại những đất đai mất mát khi xưa.

Về lịch sử Việt Nam, truyện của Ngô Việt Trừng kể về một và sống đời giai đoạn thời Trần Dụ Tông. Đây là thời kỳ bắt đầu xu hướng dục của nhà Trần. Đệ và Việt không còn là một đất nước hùng mạnh, đáng sợ nữa, một quốc gia đã ba lần oai hùng đánh phá quân Nguyên, với những tên tuổi lừng lẫy như Trần Hưng Đạo, Trần Quang Khải, Trần Bình Trọng, Phạm Ngũ Lão. Giờ đây, vua thì chỉ lo chơi bời liếm dâm, sau đó để mình trong tù ngục, cùm xích, bị vì c cai trị cho nể mặt thần, xây cung xây điện, bắt dân đóng sưu cao thuế nặng. Nhưng nhìn thấy trung chính hầu hết bị loại bỏ. Vua Nghê Tông thì tin dùng ngoại thích Lê Quý Ly, gây chia rẽ trong triều đình. Chính vì vậy mà Chử Bội Nga mới gặp thiên thời, nhân hòa để nuôi ý chí phản thù.

Thời kỳ này là thời kỳ ngôi sao Chử Bội Nga mới lên như một anh hùng Chiêm quốc. Theo Ngô Việt Trừng, ông vua Chiêm này đáng một anh hùng vì đã hy sinh cái đẹp của cha “anh” cũng như cái dũng của cha “hùng” và ông đã dùng những trang sách của mình để chứng minh

Nô u hiều u chừ “anh” là đừ p đừ , khôn ngoan thì Chừ Bừ ng Nga đã có nhừ ng đừ c tình đố thông qua chiừ n lừ c cừ a ông. Sau khi lên ngôi, ngoài viừ c cừ ng cừ , chừ n chừ nh lừ i binh lừ c. ông còn từ là mừ t ngừ i hiều u mình, hiều u ngừ i, mừ t chính trừ gia thừ c tiừ n, có từ m nhìn xa. Ông biừ t Chiêm Thành là mừ t nừ c nhừ , dù có đánh bừ i Đừ i Viừ t thì cũng chừ từ m thừ i, có tính cách giai đoừ n mà thôi. Ông không thừ mải mải chiừ m cừ Đừ i Viừ t, mừ t đừ t nừ c dù đã bừ đô hừ ngàn năm nhừ ng luôn luôn quừ t cừ ng dành lừ i nừ n từ chừ cừ a mình. Vừ n đừ là phừ i làm sao khéo léo biừ n Đừ i Viừ t thành mừ t đừ ng mình đáng tin cừ y và là mừ t vùng đừ t đừ m tránh cho mình cái hừ a xâm lăng cừ a anh chàng khừ ng lừ đừ c ác, nham hiừ m là Trung Hoa, mà sừ sách còn đừ y đừ y nhừ ng chuyừ n lừ c lừ a, phừ nh gừ t, nhừ ng mừ u đừ xâm lừ n, bành trừ ng rõ rừ t. Nhừ ng tay gian hùng nhừ Tào Tháo đã vừ y, mà ngay cừ nhừ ng con ngừ i đừ c tiừ ng là chính nhân quân từ nhừ Khừ ng Minh, Lừ u Bừ vừ n có nhiều đừ m đáng nghi ngừ . Vì vừ y, ông chừ u triừ u cừ ng Trung Hoa và giúp nừ c này tiừ u trừ giừ c biừ n đừ tránh hừ a xâm lăng từ phía đừ i hán, đừ ng thừ i đừ a ra mừ t đừ ng lừ i sáng suừ t đừ đừ i phó vừ i Đừ i Viừ t. Nừ u có lép vừ mừ t chút, hay mang 10 mâm vàng đừ triừ u cừ ng, ông cũng sừ n sàng đừ có thừ mua thừ i gian. ừ trang 130-131 cừ a cuừ n truyừ n, ông nói vừ i quừ n thừ n nhừ sau: “Các khanh đừ ng bao giừ nuôi mừ ng sát nhừ p Đừ i Viừ t vào Chiêm Thành. Thừ nhừ t dân từ c Đừ i Viừ t là mừ t dân từ c quừ t cừ ng rừ t khó chinh phừ c. Nừ c Trung Hoa lừ n mừ nh thừ kia, hừ đã từ ng chiừ m Đừ i Viừ t làm quừ n huyừ n trừ i ngót nghìn năm mà chúng còn vùng đừ y đừ c, nay nừ c ta làm sao cai trừ chúng nừ i? Thừ hai nừ u ta tiêu diừ t đừ c Đừ i Viừ t từ c là ta từ đem cái biên giừ i nừ c ta lừ i gừ n nừ c Trung Hoa, nhừ thừ có phừ i là đem cái khừ , cái lo thừ ng trừ c đừ n bên lừ ng mình không? Các nhà lãnh đừ o biừ t xa thừ y rừ ng đừ u rõ cái hừ a đố nên đã cừ tránh... Ta cừ đừ Đừ i Viừ t làm cái hàng rào ngăn cách giừ a nừ c ta và Trung Hoa thì các khanh thừ y phừ i hay không?” Đố là cái “anh” thừ nhừ t cừ a ông.

Còn với chữ “hùng” thì u nhĩ mĩ tĩ ng lãnh anh dũng, có nhĩ u chiĩ n công vang dĩ thì chúng ta có thể coi Chĩ Bĩ ng Nga là mĩ tĩ anh hùng cĩ a Chiĩm Thành. Dù ông có gĩp thĩ t bĩ i mĩ t hai lĩ n, nhĩ ng trong bĩ n lĩ n tiĩ n chiĩ m Thĩng Long vào nhĩ ng năm 1371, 1377, 1378, 1383, theo

s sách Đ i Vi t thì ông hoàn toàn thành công. Quân Chiêm c p phá kinh thành, b t ng i, c p c a, thiêu đ t cung đ i n, đ th và s sách r i theo đúng sách l c, nhanh chóng rút lui đ b o toàn l c l ng, không chi m đ t hay đòi l i đ t đã m t. Chi n công hi n hách nh t c a ông là c p phá kinh đô năm 1371 khi n vua Tr n Ngh Tông ph i ch y vào huy n Đông Ngàn và năm 1376, trong tr n Đ Bàn, Ch B ng Nga đã l p m u cho t ng M c Bà Ma trá hàng đ d Du Tông ti n quân. Nhà vua trúng k mai ph c c a quân Chiêm và b tên b n t tr n. Ông đã nhi u l n làm cho h u h t vua quân Đ i Vi t ph i kinh s . Truy n c a Ngô Vi t Tr ng theo sát s li u mô t đ y đ các tr n đánh c a Ch B ng Nga, v i nh ng suy tính, chi n thu t, m u mô c a ông đ giành l y chi n th ng. Tác gi cũng không quên nh ng nhân v t khác nh Đ T Bình, Lê Quý Ly, các t ng Ph m Huy n Linh, Đ L , nh t là t ng Lê Gi c, tr c khi b chém đã đồng đ c nói: “Ta là quan c a n c l n, sao ph i l y chúng mày?” (Trang 193). Liên ti p đánh phá Đ i Vi t khi n vua tôi Đ i Vi t có lúc ph i b kinh thành ch y tr n, s h i khi nghe tên ông, đó là nét “hùng” c a Ch B ng Nga.

Nh ng nh ng trang s oanh li t c a nhà quân s n c Chiêm đó không kéo dài mãi. Năm 1390 Ch B ng Nga mang 100 chi n thuy n đ n H i Tri u đ đ ng đ u v i th y binh Đ i Vi t. Theo hàng ông là Tr n Nguyên Di u, em vua Ph Đ Tr n Hi n, con vua Du Tôn. Năm tr c, Ch B ng Nga đã đem quân đánh Thanh Hóa. Lê Quý Ly đ c l nh đem quân ch ng c , nh ng thua, ph i tr n v , may mà có t ng Nguy n Đa Ph ng k p th i rút quân đ b o toàn l c l ng. L n này, Nguy n Đa Ph ng vì c y công nên đã b Quý Ly tr kh . Ngh Tôn đành ph i giao cho t ng Tr n Khát Chân, m t v t t ng ch a có nhi u kinh nghi m chi n tr ng, ch huy th y binh. C Ngh Tôn và Tr n Khát Chân đ u khóc tr c khi xu t binh. Ch B ng Nga và Tr n Nguyên Di u đã chu n b s n sàng, ch ch thuy n l ng do Ba L u Kê đ n là s kh i binh t n công. Nh ng, theo Ngô Vi t Tr ng, thuy n l ng Chiêm c a Ba L u Kê, vì n ng và gió c n tr nên đã đ n tr m i ngày. Ch B ng Nga n i gi n đòi chém đ u Ba L u Kê. Các quan xin tha cho Ba L u Kê, nh ng Ch B ng Nga v n ra l nh ph t viên quan này 100 roi. U t c, Ba L u Kê ban đêm l n sang hàng t ng Tr n Khát Chân. Tay này bi t rõ chi c thuy n mà Ch B ng Nga th ng dùng đ quan sát tr n đ a nên ch cho Tr n Khát Chân bi t. L p t c, Tr n Khát Chân ra l nh t p trung t i đa h a pháo b n vào thuy n Ch B ng Nga. Ng i hùng Chiêm qu c t tr n ngay vào đ t pháo đ u tiên. Tr n Nguyên Di u th y nguy, tr m t c t đ u Ch B ng Nga đ nh l p công, nh ng b t ng nhà Tr n là Ph m Nh L c nhi c m ng và chém ch t. Cu c đ i oai hùng c a vua Chi m ch m đ t m t cách bi th m ch vì m t c n nóng gi n nh t th i. L ch s nhi u khi v n có nh ng cái tr trêu không th tiên đoán đ c.

Th a quý anh, quý ch

Đó là tóm t t cu n ti u thuy t l ch s “Ch B ng Nga, Anh Hùng Chiêm Qu c” cũng nh tính ch t anh hùng c a Ch B ng Nga theo đ nh nghĩa mà Ngô Vi t Tr ng đ a ra trong trang 4 c a l i m đ u:” Theo nghĩa nguyên g c thì anh là vua loài hoa, hùng là vua loài thú. Ngay ch ‘anh’ đã t nó xác đ nh cái ý nghĩa đ p đ , th m tho, tính khi t c a chính nó! Ch ‘hùng’ thì

mang ý nghĩa s c m nh, kh năng, lòng qu c m, s khôn khéo, s chi n th ng”. Cu c đ i và nh ng chi n công c a Ch B ng Nga trong truy n có th đ p ng nh ng nét chính theo đ nh nghĩa đó. V vua Chiêm có cái nhìn sáng s t v chính sách đ i phó v i Trung qu c và Đ i Vi t. Ông đã bi t c i t , hu n luy n quân đ i và đ ng binh khôn khéo hay th n t c đ đ t đ c nhi u chi n th ng trong ba m i năm c m quy n. Tuy nhiên, tôi v n mu n hi u hai ch “anh hùng” theo m t nghĩa r ng h n.

Đ i v i m t hoàng đ hay m t nhà vua thì hai ch anh hùng ph i đ c đánh giá qua nh ng vi c làm, nh ng thành qu c a c công cu c đ i ngo i l n đ i n i. Có th là vì không có nh ng tài li u g c v phía Chiêm Thành nên chúng ta không bi t nhi u v vi c n i tr c a ông trong vòng ba m i năm ng tr ngai vàng. Ba m i năm không ph i là ít đ i v i m t ông vua th i x a. Nhi u vua Tr n th i đó ch c m quy n ngót nghét trên d i 10 năm. V y Ch B ng Nga đã làm gì đ phát tri n n c Chiêm Thành v văn hóa, xã h i và kinh t ? Ông đã làm gì đ c i thi n, nâng cao cu c s ng ng i dân n c ông? Ông đã có nh ng vi n ki n gì cho m t m t n c Chiêm Thành hùng m nh trong t ng lai? Ngay c nh ng chi n công quân s , v i 11 l n mang quân đánh phá Đ i Vi t thì theo s Vi t, tôi xin nh n m nh là theo s Vi t, ông ch c p bóc, hôi c a, mang v nh ng chi n l i ph m đ lo i mà không th a th i c giành l i đ t đại đã m t hay m mang b c i c a t qu c. Gi s Đ i Vi t không suy thoái mà còn nh ng vua hi n, t ng gi i nh Tr n Nhân Tôn, Tr n H ng Đ o, Tr n Quang Kh i, Tr n Nh t Du t v.v... thì li u ông ta có d dàng chi n th ng hay không? Th ng m t k thù m nh h n mình nhi u nh Lý Th ng Ki t đi t quân T ng, H ng Đ o V ng đ b p quân Nguyên và Nguy n Hu đ i phá quân Thanh thì m i x ng đáng là nh ng anh hùng. Còn Ch B ng Nga, ông ch th ng m t đ t n c đang suy thoái, v i nh ng nhà vua (tr Du T ng) y u hèn và các t ng b t tài thì ông có th t s là m t anh hùng vĩ đ i hay không? Vì v y, có nh ng tác gi nh ông Tr n Xuân Sinh trong cu n “Thuy t Tr n - S Nhà Tr n” xu t b n trong n c năm 2003 đã cho Ch B ng Nga ch là m t tay “c p bi n c khôi” và quy l i cho nhà vua này là đã quá phung phí nhân l c, tài nguyên n c Chiêm trong su t 30 năm chinh chi n đ r i sau khi ông ch t, Chiêm Thành ki t qu và b t đ u đi vào đ ng suy vong và đ n dà vào đ ng b di t vong. Cho nên, xuyên qua nh ng trang sách c a Ngô Vi t Tr ng, tôi thi t nghĩ chúng ta ch nên coi Ch B ng Nga là m t nhà quân s tài gi i và m t anh hùng theo nghĩa h n h p mà thôi.

Th a quý anh, quý ch ,

Hôm nay, tôi không ch là ng i gi i thi u sách mà còn là m t đ c gi . Là đ c gi , tôi xin chân thành đóng góp m t vài ý ki n v i nhà văn Ngô Vi t Tr ng khía c nh n i dung và ngh thu t m t ti u thuy t l ch s . Tôi thi t nghĩ nh ng đóng góp này là đi u ph i có trong m t bu i ra m t sách và và ch c ch n đây là đi u mà tác gi tr n tr ng và mong m i t phía các đ c gi . Ch c n a đây, trong ph n trao đ i v i tác gi , mong r ng tác gi s nh n đ c nhi u ý ki n, nhi u nh n xét c a quý v ;

Thưa anh Tráng,

Nhà văn, chủ SVSQ khóa 2 Học Viện CSQG Ngô Việt Tráng

Thú thật sau khi đọc xong cuốn truyện của anh, tôi có cảm tưởng như tôi vừa đọc được anh đãi mắt bữa tiệc ngon, như ngửi vẫn còn thiêu ráu và đồ nhám. Tôi vẫn còn cảm thấy thám thám, cháa “đã”. Vì sao vậy?

Tôi nghĩ cuốn truyện của anh cháa dày dá. Tôi mong sắp trang của nó náu có thể, sắp được nhân lên gấp đôi, gấp ba, Không phải truyện của dày là hay, nhưng một cuốn tiểu thuyết lịch sử cũng gì ngánh một bức tranh. Bức tranh anh vẽ đẹp đáy, nhưng kích thích vẫn còn nhá. Tôi muốn có một tập mábích họa rực rỡ hơn, với nhiều chủ đề trí tuệ hoành tráng và hoành tráng hơn

Tôi mong có chỗ cho một Chín Bề ng Nga đa diện, phong phú, máu mô, đa tình, một con người mà tâm lý cháa đầy mâu thuẫn và xung khắc, với những vùng miền khuát mà nhà văn sắp xếp vào chút ánh sáng. Bên cạnh đó có biết nào trong cuộc sống của ông đã để một dấu ấn không phai và

nuôi d ng chí ph c thù c a ông? Trong trí t ng t ng c a tôi, d có th không đúng v i s li u, bi t đầu l i ch ng có m t m i tình di m tuy t c a Ch B ng Nga v i m t cô gái Vi t, đ r i bên tình, bên lý gi ng xé nhau đ a t i nh ng h l y đau th ng, bi th m. Nh t là Ch B ng Nga th i tr , khi còn ph i n náu, tr n tránh. Chàng thanh niên tu n tú đó đã đ c hun đúc, rèn luy n, h c h i nh th nào đ sau này tr thành m t ông vua xu t s c. Ai là nh ng ng i thầy c a ông c văn hóa l n quân s ? Trong ti u thuy t c a anh, anh dành cho ph n này x p x b n trang, t trang 80 đ n trang 84. Theo tôi nh v y còn ít.

Tôi mong có ch nhi u h n cho các nhân v t ph n di n, nh ng nhân v t h c u. Các nhân v t ph n di n s làm n i b t cá tính c a các nhân v t chính, đem đ n cho cu n truy n nh ng giây phút căng th ng c n thi t. Anh đã t m mô t D Tông, nh ng còn Lê Quý Ly, Đ T Bình, Tr n Nguyên Di u, Ba L u Kê. Nh ng nhân v t này c n đ m nét h n, đ c bi t là Lê Quý Ly, k sau này s thoán đ t ngôi báu c a nhà Tr n. Anh đã dành m t s trang cho công chúa Hoa Lài, con gái c a Ch B ng Nga, m i tình c a nàng v i Tr n Húc cũng nh cái ch t bi th m c a nàng. Tuy nàng có th t trong s li u, nh ng tôi v n x p công chúa Hoa Lài nh m t nhân v t h c u c a anh. Tuy v y, đ c gi s thích h n n u có thêm các nhân v t h c u cho cu n truy n thêm ph n h p đ n. Nh ng ti u thuy t l ch s c a nh ng nhà văn nh Nguy n M ng Giác v i “Sông Côn Mùa Lũ” hay Tr n Đ i S v i “Anh Hùng Lam S n”, “Anh Hùng Tiêu S n” ch a đ ng r t nhi u nhân v t h c u. Tôi xin đ n c m t ví d trong cu n ti u thuyết “H Quý Ly” c a Nguy n Xuân Khánh xu t b n trong n c năm 2000. Vi t v Ba L u Kê, k đã gây ra cái ch t c a Ch B ng Nga, nhà văn này đã cho t i của ông ta không ph i là đ a thuy n l ng th c đ n tr nh trong sách c a anh Tr ng, mà vì trong m t bu i ti c r u ăn m ng chi n th ng, viên quan h u c n này, sau khi u ng r u say, đã dám ôm u và xúc ph m đ n m t vũ n Vi t đ c Ch B ng Nga yêu thích... Cô vũ n Vi t, m t nhân v t h c u, tuy ch thoáng qua, nh ng đã đã làm n i b t m t khía c nh nào đó c a cá tính Ba L u Kê và Ch B ng Nga. Tuy là gián ti p, nh ng cô đã là m t nguyên nhân xa trong cái ch t c a Ch B ng Nga. Ng i ta đã ch ng nói r ng n u cái mũi c a n hoàng Cleopâtre ng n h n m t chút, có l c c di n th gi i đã thay đ i.

V i nh ng nhân v t đ c thêm th t nh th , tôi cũng mong đ c đ c nh ng đ i tho i sinh đ ng h n, nh ng tranh lu n gay g t gi a các nhân v t chính, ph , gi a vua quan và đ m qu n th n, trong khung c nh nh ng cu c đ u trí, nh ng m u mô tính toán chính tr , nh ng tranh ch p cung đình gay c n hay nh ng tr n đánh vang l ng. Qua các đ i tho i hay đ c tho i, nh ng giòng suy t , nh ng h i t ng đ n chéo l n nhau, lúc xa lúc g n, khi tr c ti p, khi gián ti p, các nhân v t chính và ph s thay th tác gi đ k truy n, nói năng theo đúng th i đ i, tâm lý và vai trò c a h và làm cho cu n ti u thuy t đ c s ng đ ng h n nh m t cu n phim l ch s đang chi u tr c m t chúng ta.

Sau cùng, khi đ c m t cu n ti u thuy t l ch s , ng i đ c cũng ao c có th tìm l i đ c nh ng m u chuy n đ i th ng, nh ng sinh ho t dân gian, nh ng phong t c, t p quán, n p s ng

xa xa a c a c dân tộc Chiêm L&#n Đ&#i Vi&#t t&# chuy&#n ăn &# đ&#n vi&#c vui ch&#i, gi&#i trí, ca múa, r&#i l&# nghi, tôn giáo v.v..., nh&#ng khía c&#nh không th&# thi&#u c&#a m&#t cu&#n ti&#u thuy&#t l&#ch s&# đ&# cu&#n tr&#y&#n thêm ph&#n thích thú và lôi cu&#n và phong phú h&#n.

Th&#a quý anh ch&#, nh&#ng ý ki&#n trên đây c&#a tôi th&#t ra nói thì đ&#, vi&#t và th&# hi&#n trên gi&#y m&#i khó, có th&# nói là r&#t khó. Công vi&#c sáng t&#o này đòi h&#i nhi&#u suy t&#, tìm tòi, trí t&#ng t&#ng và công s&#c r&#t nhi&#u c&#a nhà văn, đôi khi còn đòi h&#i nh&#ng chuy&#n đi xa tìm ki&#m tài li&#u th&#t t&#n kém. Tôi đ&#c bi&#t là m&#i đây, Nhà xu&#t b&#n Ph&# N&# t&#i Vi&#t Nam công b&# s&# cho ra m&#t đ&#y đ&# toàn b&# hai b&# tr&#ng thiên ti&#u thuy&#t l&#ch s&# “Tám Tri&#u Vua Lý và “B&#o T&#p Tri&#u Tr&#n” c&#a nhà văn Hoàng Qu&#c Kh&#i. Hai b&# ti&#u thuy&#t l&#ch s&# này g&#m t&#ng c&#ng 6.442 trang mà ông Hoàng Qu&#c Kh&#i đã r&#ng r&#a vi&#t trong vòng 30 năm v&#i m&#t cây bút máy Parker và trên gi&#y b&#i mà thôi. Vì th&#, sách c&#a anh Tr&#ng tuy ng&#n nh&#ng tôi bi&#t là anh cũng đã ph&#i b&# ra không ít công s&#c v&#i nh&#ng đêm thao th&#c đ&# hoàn thành.

Th&#a quý anh ch&#,

Dù có m&#t vài thi&#u sót nh&# tôi v&#a trình bày, đ&#c gi&# khi đ&#c sách s&# chân thành c&#m t&# tác gi&# Ngô Vi&#t Tr&#ng đã dám ch&#n m&#t đ&# tài khó khăn. Ch&# B&#ng Nga m&#t nhân v&#t mà tài li&#u tra c&#u v&# ông r&#t hi&#m hoi, nh&#t là v&# phía Chiêm Thành. Anh đã đ&#a ra hình &#nh m&#t Ch&# B&#ng Nga khách quan h&#n, công b&#ng h&#n so v&#i nh&#ng giòng s&# Vi&#t ch&#c ch&#n mang ít hay nhi&#u tính c&#ch ch&# quan, thiên v&#. Vì th&# anh đã c&#ng hi&#n cho đ&#c gi&# m&#t cu&#n ti&#u thuy&#t đáng đ&#c. Sách c&#a anh cũng là đ&#p đ&# chúng ta ôn l&#i m&#t th&#i k&# đen t&#i c&#a l&#ch s&# n&#c nhà, đ&# suy nghĩ v&# nh&#ng nguyên nhân làm bằng ho&#i m&#t đ&#t n&#c, đ&# r&#i làm m&#i cho s&# xâm lăng đ&#n t&# bên ngoài. H&#n th&# n&#a, trong giai đ&#n hi&#n t&#i, ngoài chuy&#n đ&#c m&#t ti&#u thuy&#t l&#ch s&# h&#p đ&#n, đ&#c gi&# còn có th&# rút ra m&#t bài h&#c v&# hi&#m h&#a m&#t n&#c, đ&# suy vong c&#a m&#t dân tộc cũng nh&# tình th&#n, sách l&#c đ&# b&#o v&# và gìn gi&# giang s&#n g&#m vóc mà t&# tiên đ&# l&#i cho chúng ta tr&#c s&# xâm lăng c&#a ngo&#i bang nói chung, c&#a Trung Qu&#c nói riêng.

Xin c&#m &#n anh Ngô Vi&#t Tr&#ng.

Trân tr&#ng c&#m t&# quý v&# đã vui lòng l&#ng nghe.

L&#i Qu&#c Hùng

